

Borba

Maribor, 6. julija 1934

Leto II.

Posamezna številka Din 1.50 © Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26 Telefon 29-70 © Poštni čekovni račun 10.502 © Izhaja vsak petek © Oglasi po tarifi

Stev. 27

Ne pozabite !!

Že večkrat je Borba opozarjala, da je denar, ki so si ga pridobili razni velekapitalisti na naši zemlji, z našimi žulji in ob potu naših obrazov, vsaj v neki meri naš. Kakor pa smo dobili iz zanesljivih virov poročila, pa denar, ki so si ga na ta način prilastili teka v inozemska zabavišča, letovišča in igralnice, kakor, da mi takih krajev ne bi imeli. Tu bo potrebna brezkompromisna borba. Vidimo, kako se v vseh državah forsira gospodarski nacionalizem, ki v glavnem povdarja, da naj se denar, ki je bil med letom pridobljen z ogromnimi žrtvami delavskih mas, ne razmetava po drugih državah. To je potrebno posebno povdarjati pri nas, kajti morda v nobeni državi ni to vprašanje tako pereče in tako potrebna končno veljavna resna beseda in svarilo onim, ki nas v tako težkih časih, kakor jih danes preživljamo, še na poseben in krut način uničujejo. Ako je že v Jugoslaviji pribežališče za vsakega skrahiranega inozemskega kapitalista, naj bi imel tak kapitalist vsaj toliko vesti, da potem ko ga naše delovno ljudstvo s svojo potrpežljivostjo, ko mu ni plačeval niti najskromnejše protivrednosti za njegovo delo, do potem, ko si je nabral pri nas milijone, vsaj del tega pusti tudi pri nas.

Naša letovišča v primeri z inozemskimi niso draga. Kdor pa je nekoliko potoval po inozemskih letoviščih pa pozna, da naša prvorazredna letovišča ne zaostajajo prav nič za »svetovnoznanimi« letovišči, ter da jih morda celo prekašajo. Vprašanje je, čemu potem obiskujejo naši denarni mogotci inozemska letovišča? Odgovor je en sam: zato, ker je naše ljudstvo prepotrpežljivo in predobro, ker dopušča, da se na ta način izteka njegova kri v nam često nenaklonjene države. Imamo pa še žalostnejše primere, da sin naše matere in naše krvi prav nič ne zaostaja v tem oziru za prej omenjenimi tujerodci. In to nas boli, da imamo v svojih vrstah prav mnogo take krvi. Pravega izraza za tako postopanje sploh ne moremo najti, primerjati pa ga moramo najmanj z veleizdajo.

Opozarjamo vse one, da homo v tem oziru brezkompromisni in da homo pri čem objavljati imena onih, ki s težkimi tisočaki polnijo inozemske blagajne.

Vsa čast pa onim redkim, ki vedo ceniti pomen svobode in gostoljubnosti, ki so jo deležni v naši državi in tega ne pozabljajo v času, ko je vsa Evropa v težki gospodarski depresiji. — Vsem onim pa, ki imajo že svoje kovčke in vozovnice za inozemstvo, kličemo: Na svidenje jeseni v »Borbi«.

POZIV ČETNIKOM!

Z ozirom na razne govornice, ki pa ne odgovarjajo resnici, javljam vsem četnikom vitežkih čet marib. okrožne komande, da se vežbe vrše kot doslej, vsako nedeljo na istem mestu in ob istem času, t. i. ob 8. uri zjutraj. Pozivam vse one, ki so dosedaj pokazali iskreno voljo in disciplino, da ne nasedajo onim, ki so jim ideali in prava ljubezen do naroda le potrebno mamilo za dosego njih osebnih ciljev. Pravi borci morajo poznati samo eno: disciplino, iskrenost in zaupanje. V nedeljo, 8. t. m., vsi pravi vitezi na zbor. Zdravo! Za četnika, podčetnika: Stanko Koštomaj l. r.

Zadnji krik stradajočih

Obupna borba naših rudarjev za življenje - Kričeča nasprotja - Z rudarji je vsa poštena javnost! . . .

V Jugoslaviji je gotovim inozemskim družbam prosta volja, da lahko izkoriščajo delavstvo, kolikor jim je drago. Ena takih všemogočnih družb, ki popolnoma uničuje na tisoče človeških življenj, je tudi TPD. Radi krize in manjše produkcije, ki je padla vsled manjšega povpraševanja po premogu (tudi radi pretiranih cen!), valijo ti tuji in tudi domači izkoriščevalci vsa bremena na rudarja. Kot volkodlaki pijejo počasi, a sigurno tega delavca trpina, ubijajo vsled lakote na tisoče nedolžnih otrok, vse radi edine divize, ki jo pozna TPD, a ta je, da morajo ogromni dohodki visokih funkcionarjev in delničarjev ostati nezmanjšani. Sicer se pred javnostjo tega ne iznaša, toda kdor pozna skrivne predale takih družb, se mora smejati njihovim »resničnim« bilancam.

TPD, ki je letos nad mesec dni vodila pogajanja z državo glede dobave premoga železnicam, je morala priznati štiriodstotno znižanje cen. Da bi pa vsled tega seveda ne trpeli lakote z zlatom obloženi delničarji, glavni in ostali ravnatelji, je bilo nujno potrebno, da se to znižanje prevah na koga drugega, ki sploh ne potrebuje več jedi, a to je naš rudar. Davno se je že on navadil stradanja, čemu bi mu torej sploh dali kaj zaslužka . . .

Tako hoče sedaj ta mednarodna francosko-čifutska družba znižati prejemke rudarjem in malim nameščencem za 6 do 15 odstotkov. Medtem ko se raznim gospodom te družbe dajejo nagrade, ki presegajo težke stotisočake, se hoče delavcu in malemu nameščencu iztrgati še zadnje skorjo kruha iz ust.

Toda pregovor pravi: »Svaka sila do vremena!« Tako je ob tem zadnjem znižanju naletelo na enodušni odpor ne samo delavstva, temveč vsega prebivalstva. Ogromni protestni shodi so bili divji in grozeč protest proti temu znižanju.

Naši rudarji so siti praznih in papirnatih resolucij. Oni so danes globoko pod zemljo, med črnimi rovi premoga stopili v gladovno stavko. To je zadnji obupni protest proti zločinom, ki jih uprizarja že dolga leta nad njimi in njih družinami TPD.

Ako kedaj, je sedaj dolžnost države, da zakliče tej všemogočni družbi tujih izkoriščevalcev: dovolj je izzivanj in izkoriščanja naših državljanov po tujih mogotcih! Ljudstvo v revirjih s simpatijami spremlja ta zadnji korak rudarjev ter zahteva takojšnjo intervencijo države.

Značilno za mnenje vodilnih gospodov pri TPD je izjava g. Skubeca, generalnega ravnatelja, ko je dejal, da rudarji s to gladovno stavko ne delajo prav, ker kršijo rudarski zakon. Imate prav, gospod ravnatelj, toda TPD krši še mnogo višji zakon, ki se mu pravi: Pravica do življenja!

Zagorje, 4. julija.

Vse rudarske revirje od Kisovca pa do Hrastnika je prevzel turoben molk. Na stotine rudarjev je zapustilo svoje siromašne barake in šlo za onimi tova-

riši . . . e, ki so ostali po težkem predpoidanskem delu v rovih, da s skrajnim sredstvom, z gladom, branijo svoje že itak prikrajšane pravice in minimalne mezde, ki jih hoče družba brezvestnih inozemskih kapitalistov ponovno znižati. Poleg tega pa jim hoče odvzeti tudi zadnje privilegije, uničiti jim hočejo še delavske kategorije. V zvezi s predlogi

bila Trboveljska premogokopna družba prva, ki je hotela te sklepe uveljaviti, hotela je vzeti svojim delavcem, rudarjem in nameščencem še ono boro plačo, ki že poprej ni zadoščala, da bi družinski oče prehranil z njo svojo družino, ki je morala stradati. Kot blisk se je raznesla po rudarskih revirjih novica o ponovnem ukrepu znižanja mezd in vsi delavci, kakor tudi nameščenci so raje posegli po skrajnem sredstvu, da ohranijo svoje zadnje, kakor pa da klonejo in še bolj stradajo. Šli so v rove, da raje tam umrejo, kot pa da bi gledali, kako umirajo pred njihovimi očmi otroci od gladi. Šli so v rove, da tako svetu pokažejo svoj bedni položaj, da s tem pokažejo pravi obraz onih krvolokov, ki dajejo našim delavcem kruh, v resnici ga pa izkoriščajo na način, kateremu enakega iščemo edino lahko v južno-ameriških pampah.

V ponedeljek se je vršil shod rudarjev. Nad osemstisoč glav je sklenilo, da z zadnjim dihom brani svoje pravice. V torek popoldne so šli že v rove. Po cestah ne vidiš niti enega moškega, niti otrok ni, ki bi se igrali. Le tarnajoče žene so tu, ki hodijo k rovom, ki zborujejo in ki se dajo le s težavo pogovoriti, da gredo na svoje domove. Gladovna stavka je zavzela okraje Zagorja, Hrastnika in Trboveli. Svoji so jim poslali hrano, toda očetje in sinovi so jo vrnilo nedotaknjeno, med njimi ni bilo izdajalca, ki bi vzel v usta grizljaj. Smrt jim je postala ljubša, saj je v njih zavest, da umirajo za svoje. Vztrajali bodo vse do tedaj, dokler ne umakne TPD svojega predloga o znižanju mezd. Opravljajo le dela, ki so neobhodno potrebna. Delujejo le ventilatorji, ki dovajajo stavkujočim sveži zrak, delujejo še vodne črpalke in druge varnostne naprave, ki so neobhodno potrebne. Zato tudi oblasti niso podvzele nikakih pomembnejših varnostnih ukrepov. Nasprotno, vse je na strani ljudi, ki so se oprijeli zadnjih sredstev, da si pribore možnost življenjskega obstoja. Toda delavstvo tudi pri teh opravih gladuje. Tudi nameščenci, ki so bili vedno solidarni z rudarji, gladujejo. Gladovna stavka je torej popolna in je zavzela vse območje premogokopnih revirjev TPD. Kakor rudarji, tako ne jedo tudi pazniki in delavci izven rovov ter nameščenci. Vse je prevzela obupna borba. Njihovo število je naraslo že na tisoče.

Že od prvih začetkov so se začela pogajanja. Sprva so to bili opomni in navsveti ravnateljstva. Zalegli niso nič, ker delavstvo je odločeno, da ne sprejme

pogojev TPD, ker bi to bila smrt zanje in za njihove otroke. Ostali so še nadalje v rovih. Prispel je iz Ljubljane tudi inž. Kublaš, ki se je razgovarjal z delavskimi zaupniki o stanju v rovih. Glavna razprava pa je določena za četrtek, ki bo v Ljubljani in katere se udeležijo zastopniki vseh revirjev TPD, nadalje zastopniki Delavske zbornice in g. dr. Kramar.

Žene so se z otroci pozaprle v svoja stanovanja, kjer molijo za svoje očete in sinove, ki se bore za največjo hrabrostjo za njihov življenjski obstoi.

Trbovlje, 4. julija.

Takoj za stavkujočimi zagorskimi rudarji so stopili v gladovno stavko tudi trboveljski. Truma za trumo se je podajala v rove, kjer bodo ostali, dokler ne umakne TPD svojih ukrepov. Rudnik je zaprt, notri prihajajo, ven pa se ne vrača nihče. Pred vhodi v rove se odigravajo pretresljivi prizori. Stavkujočim rudarjem so se pridružili tudi rokodelci in drugi nastavljeni TPD. Vzoren red vlada povsod, zaprte so trgovine, gostilne in drugi javni lokali in vse z napetostjo pričakuje poteka četrtkovih pogajanj.

Hrastnik, 4. julija.

V torek so se pridružili hrastniškimi rudarjem tudi rudarji v Oistrem. Vseh stavkujočih je že okoli 400. Iz rova so pripeljali tudi prvega onemoglega, rudarja Kovača. Prebivalstva se polasča panika. Otroci so pod vtisom dogodkov prestrašeni, iok se sliši od povsod. Hrastnik nudi sliko, kakršne še nikoli. Tujca bi to dojelo, kot da se je zgodila katastrofa najhujše vrste. Vendar vlada vzorna disciplina. Rudarji so zavžili le nekaj vode, od prinesene hrane pa niso zavžili ničesar in so jo nedotaknjeno vrnili. Polasča se jih skrajna apatija do vsega in največ molče.

Zadnje vesti iz Zagorja poročajo, da se položaj vedno bolj poostruje. Rudarji vztrajajo odločno na svojih položajih. V Kotredežu in v Kisovcu gladujejo vse tri izmene rudarjev, prav tako tudi v drugih rovih in zunaj njih. Pred občino se zbirajo množice svojcev in prosijo, da bi jih oblasti uslišale. Slika Zagorja nudi žalostne poglede.

Gladovna stavka v naših premogokopih je poleg nedavne stavke angleških rudarjev, ki so se s tem sredstvom borili proti izmozgavanju in nevzdržnemu življenjskemu položaju, edinstvena in vzbuja povsod sočutje in iskrene simpatije za zatirane rudarje v revirjih TPD. Vse govori le o tem, kam vodi tako izkoriščanje tujerodnih kapitalistov, ki si pri nas na oderuški način kopičijo svoja premoženja.

Konec stavke

5. julija.

Danes je TPD do nadaljnih odločitev preklicala svoje ukrepe. Ko je bilo to sporočeno rudarjem, so se pričeli zopet vračati iz rovov.

Četrta Nemčija

Levičarji in desničarji v skupnem objemu proti Hitlerju Zarota v kali zadušena - Nemčija naj bi zopet postala monarhija - Izjalovljene sanje radikalnih elementov

V soboto zvečer je ves svet prešinila vest, da je vodja nemških narodnih socialistov in ustvaritelj tretje Nemčije Adolf Hitler z železno roko v kali udušil upor v lastnih vrstah, ki so ga podpirali tudi desničarski krogi. V komaj 24 urah je po uradnih poročilih iz Berlina Hitler, ki je sam vodil očistično akcijo, zatrl upor, polovni ali dal postreliti vse voditelje zarotnikov in zopet vzpostavil red in mir v Nemčiji.

Kako je prišlo do krvavih dogodkov, ki kakor vse kaže, še niso popolnoma končani, se doslej še ne da natančno dognati. Dejstvo je, da so

uporniki hoteli odstraniti Hitlerja

in vzpostaviti neomejeno diktaturo rjavih srajc, t. j. Hitlerjevih udarnih čet, ali z drugimi besedami, regularne in ilegalne vojske, na kateri je slonela vsa oblast sedanega režima narodnih socialistov. Dejstvo je pa tudi, da so bili v zaroto zapleteni predstavniki desničarskih krogov, pristaši stare, cesarske Nemčije, ki so hoteli nevspečni narodni socializem porušiti in na njegovih razvalinah

Obnoviti monarhijo Hohenzollernecev.

Naše čitatelje utegne zanimati, kako je prišlo do teh dogodkov in kakšne cilje so zasledovali zarotniki. Kakor že omenjeno, ni doslej mogoče dobiti jasne slike o teh dogodkih, ker je pač umevno, da voditelji narodnega socializma prikrivajo gotove momente, ki utegnejo pojasniti ozadje zarote. Tudi potek dogodkov ni popolnoma znan, ker smejo nemški listi pisati le to, kar je vladi prav.

Dejstvo je, da narodni socialisti že delj časa ne soglašajo več s politiko Adolfa Hitlerja, ki se jim zdi mlačna in vse preveč zmerna. Jasno je, da

Hitler ni mogel izvesti vsega svojega programa,

ki ga je stalno razvijal v svoji propagandi, ko je še bil v opoziciji in ko je pripravljati tla za revolucijo, ki naj rodi tretjo Nemčijo. Potreboval je pač gesla, ki naj radikalizirajo mase in jih spravijo v njegov tabor. Kakor pri vseh takih pokrekih, so morali dati voditelji gibanja masam duška, da se izžive in da udarijo eventualno tudi preko meje, samo da jih imajo trdno v svojih rokah. Po vzorcu fašizma si je tudi Hitler omislil posebne udarne čete, ki so mu bile slepo vdane in na katerih je slonela vsa njegova moč. Te čete, vojaško izvežbane in prepojene revolucionarnega duha, so bile Hitlerjevi oprode, so s silo odstranili vse nasprotnike režima, če ni šlo zlepa, pa zgrda. Izvršile so pač svoj namen deloma po navodilih, deloma pa na lastno pest. Izbirčne pri svojem delu niso bile, kakor to vidimo tudi v Rusiji in Italiji, ki sta Hitlerju služili za vzgled, le v drugačni obliki, jedro pa je ostalo isto.

Rjave srajce, kakor so se nazivale udarne čete, se niso mogle sprijazniti z mislijo, da bo enkrat njihove glorie konec. Niso bile zadovoljne s tem, da je njihova naloga končana, ko je Hitler utrdil svoj režim in proglasil, da je

istovetna z državo,

da je oni, ki je proti stranki, tudi proti

državi in da ga zadenejo vse kazni, predpisane za rušilce miru in reda v državi. Udarniki niso mogli pozabiti Hitlerjevega izreka, da je doba revolucije končana, da se je treba sedaj prilagoditi trdemu življenju in da Nemčija ne sme več delati eksperimentov. Vodja jim je bil premalo radikalen, videli so v njem omahljivca, ki ne zna izrabiti pridobitev revolucije in moža, ki obrača svojo zastavo po vetru.

Nezadovoljstvo v napadalnih četah je postajalo zadnje mesece vedno večje. Zlasti se je nerazpoloženje proti Hitlerju opažalo v vrstah voditeljev rjavih čet, ki so pri raznih prilikah tudi dajali duška svojemu čuvstvu in celo upornosti. Na tihem so se dogovorili, da izvedejo prevrat, da strmoglavijo Hitlerja in uvedejo neomejeno diktaturo udarnih čet, ki naj popolnoma zradikalizirajo široke plasti naroda. Vodja levičarsko navdahnjenih zarotnikov je bil njihov

vrhovni načelnik kapetan Röhm,

ki je za Velikonoc z letalom posetil Dubrovnik. Zarotniki so pripravljali udar za 1. julija, ki naj bi se hkrati izvedel po vsej Nemčiji. Hitler pa je za naklepe svojih nasprotnikov pravočasno izvedel in udaril med nje z železno roko.

Z režimom pa so bili nezadovoljni tudi desničarski krogi, o katerih je Hitler mislil, da jih je s pomočjo udarnikov popolno iztrebil ali vsaj potisnil ob zid. Na zunaj res niso kazali svojega razpoloženja, zato pa so na tihem rovarili proti vodji tretje Nemčije in se pripravljali, da

ustvarilo četrto Nemčijo,

ki naj bi bila še sijajnejša kot Viljemova druga Nemčija. Konservativci še vedno sanjajo o povratku Hohenzollernecev na nemški prestol. Okrepilo jih je v tem dejstvo, da se je bivši prestolonaslednik Viljem že pred par leti vrnil iz prognanstva v Nemčijo in da mu je stal ob strani njegov brat Avgust Viljem, ki je bil celo eden voditeljev udarnikov. Zato se ni čuditi, da so se levičarski in desničarski nezadovoljenci kaj hitro znašli na skupni podlagi, to je, treščiti Hitlerja z njegovega stolca in pripraviti tla za svoje namene, ki pa so popolnoma diametralni.

Levičarski udarniki zahtevajo radikalno izvajanje narodnosocialističnega programa, saj je med njimi na desetisoče socialnih demokratov in komunistov, ki so samo zato vstopili med rjave srajce, da bi se izognili internaciji v koncentracijskih taboriščih in pa da bi polagoma pridobili člane na svojo stran. Desničarji zopet so hoteli

vzpostaviti monarhijo

in posaditi Hohenzollernece na stari prestol. Ni dvoma, da bi potem, ko bi levičarji in desničarji uresničili svoje načrte, skušali obračunati s svojimi nasprotniki, t. j., da bi radikalni narodni socialisti hoteli popolnoma uničiti monarhiste, ti pa, da bi s pomočjo militarizma iztrebili v Nemčiji vsako sled po marksizmu.

Urezali so se eni kot drugi.

Hitler je udaril med zarotnike

in jih uničil. V noči na soboto je poletel z letalom v Monakovo, kjer so imeli zarotniki svoj glavni tabor. Zbral je kopico svojih najzvestejših in do zob oboroženih oprod in prišel v Wiessee, kjer je Röhma in druge voditelje zarote zalotil pri nenravnih orgijah. Kdor se je upiral aretaciji ali se ni hotel sam soditi, je bil ustreljen. Eden prvih je padel Röhm. V drugih mestih, zlasti v prestolnici, so Hitlerjevi oprode takisto postopali neusmiljeno in polovili ali postrelili vse, ki so bili zapleteni v zaroto. Tako je

padel tudi general Schleicher,

ki je bil pred prihodom Hitlerja na oblast državni kancelar, skupaj s svojo ženo, ki mu je pri napovedi aretacije stala ob strani. Padel je tudi dr. Jung, tajnik podkancelarja Papena, ki zadnje čase igra kaj čudno vlogo. Sodijo, da je bilo doslej

ustreljenih 300 voditeljev zarote,

levičarjev, desničarjev, cela vrsta pa je sama izvršila samomor, ko je videla, da je stvar izgubljena.

Državni predsednik Hindenburg

ni bil nikoli Hitlerjev pristaš, še manj njegov prijatelj, je pa goreč patriot in, kakor vsa generaliteta in plemstvo, ne omahljiv pristaš povratka Hohenzollernecev na nemški prestol. Njegov osebni prijatelj je Papen Hitlerjev predhodnik v vodstvu države, ki zavzema v Hitlerjevem kabinetu mesto podkancelarja. Papen je bil do prevrata v glavnem oficir, deloma tudi diplomat, po vojni pa se je docela posvetil politiki. On je bil tisti, ki je Hitlerju pomagal na konja, hotel pa je vaje držati v svojih rokah. Podpiral je svojega kancelarja in ga visoko dvignil, ker je računal s tem, da s tem dvigne tudi sebe in svoje pristaše. Ko bi prišel prvi trenotek, bi se moral Hitler odstraniti in prepustiti polje njemu, ki je v pričakovanju četrte Nemčije videl le obnovo monarhije. Papena je Hitler takoj dal internirati in je od Hindenburga zahteval, naj ga odstavi kot podkancelarja, narkar bi ga doletela ista usoda kot ostale upornike. Hindenburg pa se je temu odločno odprl in izjavil, da raje odstopi, kar pa bi utegnulo dovesti do državljanske vojne. In tako se je zgodilo, da je eden glavnih zarotnikov, vsekakor pa duša gibanja, Papen ostal na svojem mestu in da je njegova pozicija morda celo krepkejša, kakor pa je bila doslej.

Hitler je šel korak dalje in

razpustil udarne čete,

ki jih namerava kasneje reformirati, seveda ne več v prvotnem duhu. Jasno je da so udarniki sedaj še bolj nezadovoljni z njim.

Proti Hitlerju so tudi generali,

ki so seveda za obnovo monarhije. Izjavljajo, da so dolžni zvestobo le Hindenburgu in da se postopanje državnega kancelarja ilegalno. Vse kaže, da so bili dogodki zadnjih dni le uvod v še večje zmešnjave v Nemčiji.

Louis Barthou

Zadnje čase se opaža v mednarodni politiki izredno živahna aktivnost, ki skorajda meji na mrzlične priprave nečesa, kar se da le slutiti, kar se pa zaenkrat še ne da videti. Iz prestolnice v prestolnico so potovali visoki državniki, da se s svojimi diplomatskimi kolegi pogovore o svojih težnjah in pripravijo podlago za uspešno paktiranje s sosedi in velesilami, ki delajo veliko politiko. Med Parizom, Londonom, Rimom in Varšavo, deloma tudi Berlinom so potovali diplomati velikega formata in kovali načrte za bodočnost. Namen je bil prepričati se na licu mesta o pravih namerah dotične države, o razpoloženju odgovornih politikov in sondirati teren za svoje predloge, ki naj bi stali pri prvi priliki, ko bodo tla primerno pripravljena. Ta državnik je posetil kolege v drugi državi, da utrdi staro prijateljstvo, ali pa ustvari podlago za boljše medsebojne odnose, ki naj olajšajo stališče lastne vlade. Malo se je seveda tudi kaj vsa skrivnost diplomatske spretnosti obstoja končno le v tem, da se s potrebnimi argumenti tu pritisne, tam v pravem trenotku odneha, drugod pa zopet nasprotnike drugega proti drugemu. Ni lepa diplomatska igra, ali potrebna je, in na tej spretnosti sloni državniška modrost.

Posebno pozornost v mednarodnem svetu je zbudil poset, ki ga je francoski zunanji minister in svoječasi predsednik vlade Louis Barthou napravil v Bukarešti in potem v Beogradu. Nobenega predstavnika francoske vlade že precej let ni bilo na Balkanu, zato temu posetu pripisujejo posebno važnost. Šlo je pri tem, da se utrdi odnosi med državami Male antante in Francijo. Sicer pa je to potovanje imelo prav za prav le značaj manifestacije tradicionalnega prisrčnega sožitja med Jugoslavijo, Romunijo in Češkoslovaško na eni in veliko Francijo na drugi strani. Zakaj države Male antante so vedno videli in vidijo v tej velesili pobornico reda in miru v Evropi. Kri, ki so jo prelili sinovi Francije s Srbi in Romuni v svetovni vojni ramo ob rami na Balkanu, je vez, ki je ne zrahlja zavist nasprotnikov. Ni se bati, da bi diplomatske spletke neprijateljev teh narodov ohlila dile čuvstva globokega prijateljstva med omenjenimi štirimi državami, potrebno pa je, da se od časa do časa pokaže svetu, da je to prijateljstvo trajno in da so zaman vsi napori, ki gredo baš zadnje čase za tem, da se med te države zarine klin, ki naj bi jih razdvoil in tako pripravil pot za odcepitve druge od druge.

Sprejem, ki so ga priredili v Bukarešti, zlasti pa v Beogradu predstavniku Francije, je bil nad vse prisrčen in veličasten. Louis Barthou je vedel, da ga na Balkanu pričakujejo prijatelji, ki mu žele ponovno pokazati, kako globoko so tam ukoreninjene simpatije do tega naroda, ki je pokazal toliko življenjske sposobnosti. Toda manifestacije, ki jih je videl pri tej priliki, so ga presenetile, ker se ni nadejal tolikega izraza simpatij in iskrenega prijateljstva. Ko se je Barthou poslovil iz Beograda, da se povrne v Pariz, je dejal: »Mislim sem, da tako prisrčnega sprejema, kakršnega mi je priredila Bukarešta, ni mogoče prekosititi. Prepričan sem bil, da ni države, ki bi imela več odkritih prijateljev do Francije kot Romunija. In vendar sem se motil, zakaj Beograd je v tem pogledu zdaleka prekobil Romunijo. Ne morda, da bi v Jugoslaviji bili večji prijatelji Francije kot v Romuniji, ampak v načinu izražanja, kaj narod vse čuti za svojo veliko zaveznico, v tem sem sedaj uverjen, da teh simpatij ni mogoče prekosititi.«

Francoski listi pišejo, da je bila pot Barthouja po Romuniji in zlasti po Jugoslaviji zmagovita pot državnika, ki ni samo poglobil obstoječih simpatij, temveč je namah naravnost osvojil vsa srca. Soglasno izjavljajo, da je tak sprejem mogoč le tam, kjer se vernost naslanja na vernost. Barthou je dejal, da je Jugoslavija država močnega in ponosnega naroda, ki gre raje v smrt, kot da bi trpel laž. V imenu Francije, njene zaveznice in večne prijateljice, je dejal visoki gost, da vidi v našem narodu jamstvo za ohranitev miru v Evropi in čuvanje pravice človeštva in da vidi v njem prijatelja, na katerega se je mogoče vedno zanesti.

Poravnajte naročnino!

Beleške

BLAGOSLOV »BATE«.

Ko je znana tovarna obuval »Bata« še uvažala svoje produkte v našo državo, je naša država prejela leta 1931 samo na uvozni carini 47 milijonov dinarjev. Odkar pa je »Bata« dobila koncesijo za ustanovitev tovarne v naši državi, so se ti dohodki skrčili na sorih 100.000 dinarjev letnega davka. Poleg tega je s tem postalo brezposelnih na tisoče revljarijev. Rezultat vsega bi torej bil: skrajšanje dohodkov države, brezposelnost domačih obrtnikov in skoraj iste cene proizvodov »Bata«. Kdo ima torej koristi?

Mariborskim naročnikom!

Z današnjo številko pričnemo mariborskim naročnikom »Borbo« dostavljati po raznašalcih na dom, tako, da bodo imeli list takoj po izidu v rokah. — Naročnike prosimo, da odslej naročnino poravnajo raznašalkam proti potrdilu. Enako prosimo, da njim poravnajo vse zaostanke o katerih vodijo seznam tudi raznašalka. — Uprava.

UPRAVA.

50.000 adres bo imel »Veliki adresar za mesto Maribor in širjo okolico«. Najboljša reklama za vsakega obrtnika in trgovca, najboljša informacija za vsakega, ki rabi adrese, ker bo adresar popolen in bo vseboval vse osebe s tečajnimi adresami. Žurite se z naročili pri Tiskovni založbi r. z. z o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ulica 26, telefon 29-70.

Narodna obrana je nepolitična organizacija

Izjava Osrednjega odbora o smernicah društvenega delovanja

Klub senatorjev in poslancev Jugoslovanske nacionalne stranke je te dni sklenil resolucijo, ki se bavi z delovanjem raznih narodnih društev in pravi med drugim, da se te organizacije bavijo s politiko, kar da nikakor ni njihova naloga. Pri tem se namiguje tudi na Narodno obrano, ki sedaj objavlja obširno izjavo, v kateri pojasnjuje svoje stališče in pobia mnenje, da bi ta organizacija bila politična ali da bi se sicer bavila s politiko. Ker gre tu za načelno stališče, zato hočemo v naslednjem podati kratak izvleček te izjave, ki je v javnosti, zlasti v južnih predelih države, zbudila veliko pozornost.

Že pravila Narodne obrane kažejo njeno svrhu. Po teh pravilih je naloga Narodne obrane, usposobiti naš narod za čim popolnejši in vsestranski napredek in za obrambo pred vsemi nasprotniki. To se da doseči z delom za okrepitev narodne zavednosti v duhu popolnega državnega in narodnega edinstva. Treba je osredotočiti tudi privatno iniciativo naroda na moralnem, prosvetnem, zdravstvenem, gospodarskem, socialnem in splošno-kulturnem polju, pri čemer je treba odločno pobijati nemoralno vsake vrste in vsak neutemeljen egoizem poedinca. Stremeti je zatem, da se solidarnost samozavest in smisel za popolno socialno pravico poedinca dvignejo. Glavna naloga organizacije je v tem, da se vsako cepljenje in ošibljanje življenjske sile našega naroda prepreči oziroma odpravi.

Na tem stališču je Narodna obrana vedno stala in v duhu teh pravil je tudi

vedno postopala, v tem pravcu se je vršilo njeno delo. Nikdar in ob nobeni priliki se niso predstavniki Narodne obrane podali na polje čiste politike, kakor se ji to očita, temveč so samo v mejah društvenih pravil in domovinskih dolžnosti vršili svoje delo. Če so se kdaj poedini škodljivi pojavi ostreje žigosali v javnosti, potem se je to vršilo le v okviru dolžnosti, ki jih nalagajo pravila članom in pred vsem društvenim funkcio narjem. Toda pri tem se je vedno strogo pazilo na to, da so funkcionarij Narodne obrane povedali samo čisto resnico in strogo ostali na nevtralnem polju. Narodna obrana je vsikdar želela delovati skupaj z drugimi narodnimi organizacijami.

Klub senatorjev in poslancev je naslovil na vse nacionalne organizacije poziv, v katerem pravi, da je izredne važnosti, da se vse pozitivne sile našega naroda vpišejo v Jugoslovansko nacionalno stranko. Narodna obrana mora ta poziv zase odkloniti, ker noče imeti s politiko nikakega posla, ker je pač ta organizacija skozi in skozi nepolitična. In ravno ker gre za nepolitično, izvenstrankarsko in nadstrankarsko organizacijo, ne more Narodna obrana pobratj rokavice, ki ji je jo vrgla stranka, ker bi s tem kršila svoja pravila, česar pa vodstvo nikakor noče.

To izjavo Narodne obrane so med drugimi podpisali njen predsednik Ilija T r i f u n o v i ć, podpredsednika Grigorije B o ž o v i ć in Lazar A t a n a s k o v i ć ter glavni tajnik Uroš B j e l i ć.

Za potrošnjo domačih proizvodov Svoji k svojim!

Vprašanje je zelo aktualno, posebno v današnjih gospodarskih prilikah. Poleg vseh mednarodnih konferenc in naprežanj, da bi prišlo do svetovne solidarnosti, smo danes daleč od tega. Zavedamo se, kakor ostali gospodarstveniki drugih držav, da je možen izhod iz današnje gospodarske in moralne krize samo na osno vi mednarodne solidarnosti in sodelovanj. Ali glede na dejstvo, da se povsod drugod strogo izvaja geslo »Svoji k svojim«, ne smemo ostati mi pasivni. Materialna kultura naroda nam ne dovoljuje tega.

V mednarodni politiki ni nikoli odločevala sentimentalnost, temveč hladni razum in preračunavanje. Koliko je kateri narod imel moči in materialnih bogastev, toliko je imel pravic. Danes je to pravilo še podčrtano. Tega se moramo tudi mi zavedati in stremeti za ekonomskim napredkom Jugoslovanskega naroda.

Problem ni lahek. Že dokaj časa se tretira po našem dnevnem časopisu in to v zvezi aktivacije naše trgovske bilance. Potrebno pa je globoko poseči v samo bistvo dosedanjih odnosov med odjemalci in proizvajalci ter obratno. Treba je razčleniti strukturo naših odjemalcev, pa tudi proizvajalcev. Priti mora do ravnovesja med interesi enih in drugih.

Naši odjemalci so v veliki zmoti, ker so še danes mnogi, da je vse, kar prihaja od zunaj, boljše od domačega. Ne vemo, odkod tako mišljenje. Morda je bilo nekoč za to povodov. Danes pa to ne drži več. Nasprotno. Naši obrtniki, trgovci, delavci itd. so priznani v vsem svetu kot najboljši in najsolidnejši. Pa tudi sirovin imamo dovolj v državi in to odličnih! A vendar obstoja paradoks, da naši proizvajalci na naše blago lepijo tuje etikete! Kaj to pomeni? Nič drugega, kot nezaupanje teh proizvajalcev v samega sebe, svoje sposobnosti in vrline.

Kolike važnosti je kupovati in uporabljati domače proizvode, ni treba posebej naglašati. Poglejmo samo, kaj delajo v tem oziru narodi, ki so bogatejši od nas.

Kakšna propaganda se dela v tem oziru! V Avstriji se propagira domače blago na ulici, v šoli, v gledališču, vedno in povsod! Enako na Angleškem, kjer je sam prestolonaslednik prevzel pokroviteljstvo te akcije. V Nemčiji se vrši taka propaganda že leta in leta, kjer ob pomanjkanju žita javno pozivajo narod, da naj uživa več krompirja — samo, da ne bo treba uvažati žita. In tako v vseh ostalih državah.

Pri nas ni tako. Nasprotno. Mi raje kupujemo tuje blago

Še žalostnejša slika pa bi bila, ko bi lahko navedli, kaj se je vse uvažalo vnaš državo. Kam so šli milijoni za svilene nogavice, razno kozmetiko, banane, pomaranče in drugi luksuz? Kaj pri nas ne bi mogli izhajati brez teh predmetov? Medtem, ko naša industrija počiva ob pomanjkanju naročil, ko naši obrtniki zapirajo svoje obrate, ko naš kmet propada, ko živi naš delavec brezposeln v največji bedi, — mi še vedno kupujemo tuje blago!

Zadnji čas je, da se tudi tu preneha z lažnim patriotizmom. Skrajni čas je, da se umaknejo vsi oni, ki jim je narod dober samo za to, da na njegov račun kupijo milijone in ki kupujejo za naš denar vse v inozemstvu in tako podcenjujejo zmognosti našega naroda. Pravi nacionalizem obstoja v delu za blagostanje vsega jugoslovanskega naroda. A blagostanje našega naroda se lahko v današnjih prilikah izboljša samo s tem, da se mi vsi držimo desla: »Svoji k svojim!« Podpirajmo samo našo industrijo, naše obrtnike in trgovce, našega kmeta in delavca! Kupujmo domače blago!

NAJLEPŠA ČEDNOST JE ZVESTOBA DOMOVINI IN ČASTNI BESI!

Sirite „BORBO“!

Naši izseljenci

Tisoči izseljencev čakajo na prisilni eksport

V nizu važnih nacionalnih problemov, za katere se mi vse premalo zanimamo, je prav gotovo tudi problem našega izseljeništv. Naša krivda je, če še do danes nismo tega vprašanja postavili na platformo, kjer bi ga nato lahko pravilno osvetlili, razmislili in tudi povoljno rešili. Ni naša naloga, da bi danes na tem mestu razpravljali o zgodovini našega izseljeništv. Hočemo se samo dotakniti vprašanja, kaj se danes dogaja s to našo emigracijo in kake so perspektive za njeno bodočnost.

Pred vojno in tudi tik po vojni, so bili naši izseljenci, predvsem preko Oceana, blagoslov za marsikatero domačo vas, ki so jo zalagali s potrebnim denarjem, da so se preživljale tako cele rodbine. Takrat ta problem tudi ni bil tako pereč, ker se je prekooceanskim emigrantom dobro godilo. Danes je situacija povsem drugačna. V Zedinjenih državah, Kanadi, Avstraliji in Južni Ameriki je zavlada kriza in tisoči izseljencev so ostali brez posla in zaslužka. Kakor poroča znani publicist Soerven, je trenutno samo v USA 11 milijonov brezposelnih ljudi! Če k vsemu temu še dodamo, da v prekooceanskih državah ne obstoja nikaka delavska zakonodaja kot pri nas, potem bo slika še bednejša. Ankete, ki so jih svoečasno prirejali razni evropski javni delavci, samo potrjujejo dejstvo o veliki bedi in brezpravnosti delavskih mas v nekoč »obljubljeni deželi«.

V USA, Kanadi in Južni Ameriki je naših izseljencev okrog 1 milijon! Razumljivo je, da je brezposelnost v njih vrstah ogromna, poleg tega se jih pa hočejo omenjene države čimprej rešiti. Po nekih privatnih vesteh smo zvedeli, da čaka po ameriških lukah na tisoče Jugoslovancev, ki čakajo na prisilni eksport v domovino. So to večinoma ljudje brez vseh sredstev, ki so pred leti zapustili domovino v nadi, da najdejo preko morja srečo. Kako bridko razočaranje! Po statistiki je 50% vseh naših izseljencev, ki opravljajo najnavadnejša dela, druga polovica pa opravlja najnevarnejša dela kot po livarnah in rudnikih. Le malo je onih, ki opravljajo strokovnjaška dela ali ki so obrtniki ali trgovci. Pretežna večina izseljencev preko Oceana je kmetskega rodu, ki so še vedno vezani na domovino, ker imajo doma še posestva. Ta posestva pa brez pravega gospodarstva propadajo. Zato bi bilo nujno, da bi se vsi taki glede na brezupen položaj v prekooceanskih krajih, vrnil domov in prevzeli gospodarstvo. Sicer tudi tu ne bi živeli v raju, gotovo pa boljše kot v sedanjih prilikah v prekomorski tujini.

Zavedati se moramo, da so vsi ti bedniki naše krvi, katere ne smemo pustiti v nemar. Vedeti moramo tudi, da so prilike v Ameriki take, da se ne dajo primerjati z našimi in do so vsi ti naši izseljenci, ki tavajo brez dela v tujini, obsojeni na gotov pogin. Zato bi bilo prav, da bi se po privatni iniciativi in s pomočjo države ter v zvezi s prekomorskimi organizacijami naših izseljencev, pričelo reševati našo kri. Vsi ti naši izseljenci niso zapuščali domovine za vedno, vsak je imel v mislih, da se bo vrnil po nekaj letih v svojo domačijo. Sedaj pa so prišli tako daleč, da nimajo niti za povratek in čakajo kot že omenjeno na prisilni eksport. Naša naloga bi torej naj bila, spraviti te nesrečneže zopet v domovino na svoje domačije. Pri tem naj bi pa pomagali tudi oni izseljenci, ki žive v dobrih gmotnih razmerah. Čimprej bomo pričeli z reševanjem naših ljudi, tem lažja bo naša naloga. Vsako oklevanje pa bo rodilo samo še hujše prilike.

Nič boljši pa ni položaj naših izseljencev v Evropi. Gospodarska kriza je rodila v vseh državah odpor domačinov proti emigrantom, ki »izpodjedajo kruh« domačinom. Pa tudi sicer so razni obrati skrčili poslovanje in tako postavili v ospredje problem eksistence naših izseljencev. Tu zadeva ni tako huda, ker pot v domovino je kratka. Tako se lahko in se že vrača marsikateri izseljenec na svojo domačijo. Je pa vendar še mnogo izseljenecv kmetskega porekla, ki tavajo brezposelni po tujini in čakajo boljših časov.

Mariborski SK Rapid

V eni lanskoletnih številkih našega lista smo se obširno bavili z delovanjem SK »Rapid«, tega legla mariborskih nemškutarjev. Takrat smo opozorili vse merodajne činitelje na skrajno izizvalno nastopanje članov Rapida, ki so si dovoljevali stvari, ki so presegle vsa meje. Vse te činjenice so dale povod, da je dobil Rapid prepoved igranja od strani politične oblasti. Najbolje pa bi bilo, da bi takrat oblast Rapid za vedno razpustila, ker bi edino tako bilo zadoščeno vsem onim dejanjem, ki so si jih v svoji objestnosti dovoljevali. Takrat smo pričakovali, da bodo vsi slovenski sportniki nastopili proti temu, da bi nemčurski igralci še kdaj klofutali slovenske, zmerjali in pretepali slovenske nogometne sodnike in da bi nemčurska sportna publika imela še kdaj priliko zmerjati slovensko publiko z »windische Schweine«. Mi smo se temeljito zmotili. Naši slovenski klubi (med njimi taki, ki nosijo specialno naziv »slovenski«!), so šli preko tega. Par praznih obljub in zagotovil s strani vodstva SK Rapida je zadoščalo, da se mu je dovolilo zopet igrati javne tekme. Pripomnili bi samo še, da so v tej zadevi na merodajnih mestih intervjuirale vplivne mariborske osebnosti, ki se prištevajo med »nacionaliste«.

Razumemo in vpoštevamo načelo, da je sport internacionalen. K sportnikom pa ne prištevamo ljudi, ki pod krinko sporta zasledujejo povsem jasne smotre: v Mariboru vzdrževati umetno kader nemčurstva! Inicijatorji in eksponenti SK Rapida prav dobro vedo, da velja SK Rapid še danes za nemški (bolje: nemčurski!) klub, ki skuša na ta ali oni način ob vsaki priliki dokazati superiornost nemških sportnikov nad slovenskimi. Vedeti pa je tudi treba, kdo tvori članstvo Rapida in kdo so njegovi pristaji. Prišli bomo do za nas žalostnega dejstva: pretežno večino tvorijo nezavedni Slovenci, ki se še do danes niso streznili in ki še vedno upajo in upajo... Članstvo pa tvorijo tudi taki, ki pišejo v avstrijsko in nemško časopise ganljiva poročila o zatiranju mariborskih »neosvobojevalnih« bratov. Kako gre to skupaj in kam to vodi, si naj sliko ustvari vsak sam.

Mi danes iznova opozarjamo, in sicer kot budni nacionalisti, na nemčurski SK Rapid, ki je prava sramota in madež slovenskemu Mariboru. Z vso odločnostjo ponavljamo, da je SK Rapid leglo mariborske zagrizene nemškutarije in potujčevalnica slovenske mladine. Zato upamo in pričakujemo, da bodo tudi merodajni činitelji uvideli njegovo kvarnost in tudi nepotrebnost obstoja. Slovenski sportniki imajo mesta v slovenskih klubih, res nemških sportnikov pa je premalo za samostojen klub. Slovenska mladina spada v nacionalne telesno-vzgojne organizacije! Na tem mestu in s tem v zvezi opozarjamo naše šolske oblasti, da naj strogo izvajajo zakon, ki se nanaša na udejstvovanje srednješolcev v sportnih klubih, da ne bodo dijaki jugoslovanskih šol člani kluba, kot je SK Rapid! Razpustite SK Rapid!

Javornik

NAŠE ZANIMIVOSTI.

Delavske organizacije na Jesenicah so zaključile pogajanja okoli nove kolektivne pogodbe. V nekaterih obratih so skrajšali delovni čas na 48 ur tedensko, ponekod pa so uvedli rezervne skupine, da se lahko dela neprestano tudi vse nedelje in praznike. S tem se je zaposlilo preko 40 delavcev več. — Pri nas na Javorniku pa je drugače. Pravijo, da je proga za fino pločevino tudi samo za »fine« ljudi in izdelujemo kljub temu, da imamo specialista iz Nemčije, veliko nerabnih stvari. Za to svoje delo pa je tudi prav imenitno plačan. Pri »adjustažnih« delavcih pa se odlikuje neki ključavničar, ki se mu mora reči »delovodja« in »Vi«. Bojimo se, da se ta go spod ne bo pretegnil, ker dela dnevno tudi po 16 ur — seveda v škodo svojih tovarišev. Naše delavstvo na Javorniku opozarjamo, da se naj naroči na »Borbo«, ki bo odslej redno poročala o dogodkih v našem obratu.

Maribor

TOMASCHITZ, SEDAJ TOMAŽIČ.

Končno smo vendar dočakali, da je mariborski nožar g. Tomažič pričel pisati svoje ime v našem pravopisu. Njegov stari izzivalen napis so mu pred časom neznanj ponočnjaki pomazali, kar je pomagalo, da si je dal napraviti novega, in sicer tako, da sedaj ne bo več v spodtiko nikomur. Želeli bi, da bi g. Tomažiču sledili tudi drugi mariborski trgovci, kakor razni Büdefeldti, Pircherji itd.!

Marburger Wach- und Schliessenanstalt še vedno čitamo na tablicah po naših hišah. Opozariamo Zavod za straženje in zaklepanje, da te napise takoj odstrani in jih nadomesti s slovenskimi. Tak napis ima med drugimi tudi Zdravstveni dom v Koroščevi ulici. Čas bi tudi bil, da bi občina odstranila razne tablice kakor »Schieberje« itd., ki spadajo k vodovodnim napravam. Proč z znaki nekdanjega suženjstva!

Mesto gradbenega inženjerja razpisuje mestno načelstvo v Mariboru. Prednost imajo prosilci, ki imajo državni tehnični izpit in nekaj prakse. Prošnje s prilogami je treba vložiti do 25. julija 1934.

Ptuj

KOPANJE NA PROSTEM?

Mestna občina ptujška je izdala odredbo, s katero odreja, da je kopanje na območju mesta dovoljeno edino v mestnem kopaljšču. S to svojo strogo odredbo je zelo prizadela zlasti nižje sloje, ki so se dosedaj vedno kopali na prostem, ker si kljub temu, da je vstopnina v kopaljšče zelo nizka, niso mogli privoščiti kopanja v mestnem kopaljšču, ker bi te izdatke občutno pogrešali v gospodinjstvu, zlasti še tam, kjer je več družinskih članov. Kako naj žrtvuje javni nameščeneec še za kopanje mesečno 90 Din, ko ima vendar v Ptujju dovolj vode, zraka in solnca na prostem, ki ne stane nič?

Ako se hoče sedaj kdo kopati na prostem, mora ali v mestno kopaljšče, ali pa v daljnjo okolico, kar pa je zelo neprikladno, zlasti še sedaj, ko imamo deljene uradne ure. Druga mesta so v tem oziru veliko bolj popustljiva in označijo celo na vidnih mestih, kje je kopanje dovoljeno. Mislimo, da mestna občina ne bi radi tega prav nič trpela, ako bi dovolila kopanje na prostem vsaj na desnem bregu Drave pod vojaškim vežbališčem, kjer ni prav nobene nevarnosti za kako nesrečo, ker je tam voda v stranskem rokavu zelo nizka in tudi ne deroča. Upamo!

PTUJSKI NEMCI.

odnosno nemškutarji še niso klonili hrbenice in se še vedno šopirijo v svojimi napisi nad trgovinami v popačenih slovenskih imenih. Ko so jim napise ob priliki lanskih praznov septembrskih dogodkov pomazali s črnilom, je minulo skoraj leto dni, preden so napise obnovili. Pričakovali smo, da se bodo vsaj sedaj spametovali in nadomestili napise s pravim slovenskim pravopisom. Vendar nekateri Nemci so bili tako predrzni, da so skoraj izzivalno nanovo stavili svo je napise v popačenem pravopisu z raznimi »sch« in »tsch«, končnicami »gg« itd. Ali se tu res ne more najti zakonitoga pritiska? Kako izgleda to napram tujcu, ki prihaja v naše obmejno mesto in na katerega napravijo napisi vtis, kakor da bi bil kje v Gradcu?

ČUDNO SVETIŠČE.

Če greš zvečer po našem sicer mirnem Ptujju po bivši »Herrengasse«, sedaj Prešernovi ulici, bi res lahko misli, da si nekje na vasi. Razen dveh gostiln, ki so pa večinoma tudi dokaj slabo obiskane, ni nikakega prometa. Zato te pač še

vse bolj iznenadi petje, radio, hrušč in trušč pozno v noč. In kje?

Pa kje? Ne morda v gostilni, temveč v božjem hramu! Pred več leti je kupila evangeliska občina tukaj hišo in jo preuredila v prvem nadstropju za svojo cerkev, v drugem nadstropju, kjer biva g. P., pa se znaidejo razni ljudje do pozne ure zvečer, kjer lahko iz duše »pohajljajo«. — Opazovalec. Maribor.

Celje

VOLITVE OBRATNIH ZAUPNIKOV V APNENIKU.

V nedeljo, dne 8. t. m. pomete nacionalno delavstvo s preostanki razkrajajoče se rdeče internacionale! Volilci! Modra glasovnica, katero boste pustili celo v kurverti, pomeni, da gre nacionalno delavstvo lepši in boljši bodočnosti naproti! Zaupniki, ki ste si jih izbrali in postavili kot kandidate na vaši listi, jamčijo, da bodo znali strogo ocvitati vaše interese! V boj za zmago!

Velenje

Mogočni shod narodnega delavstva

Velenje, 1. julija 1934.

Pri nas v Velenju se je vršil dne 1. julija t. l. v prostorih hotela g. Iv. Raka shod, ki ga je sklicala sporazumno s tukajšnjim pripravljalnim odborom centrala NSZ. Navzočih je bilo kljub skrajno slabemu vremenu zadovoljivo število rudarjev, saj so bili prostori nabito polni. Shod je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Kovač, ki je pozdravil vse navzoče, med njimi tudi narodnega poslanca g. dr. Vošnjaka, ki ga je pripravljalni odbor povabil na shod. Podal je besedo tovarišu Bajtu iz Maribora, ki je v obširnem referatu orisal današnji mizerni položaj rudarjev, posebno pa je opozoril na opasnost, ki preti starostnemu zavarovanju rudarskega delavstva. Govornik je ožigosal

anarhijo, ki vlada danes pri nas doma, in katero premnogi napačno pojmujejo ter tudi imenujejo, zakaj pravijo ji »kriza«. Na račun tega pojava, tega nestvora v svetovnem gospodarstvu, kakor tudi pri nas doma, se gotovi elementi bogatijo, dočim se na drugi strani delovni narod izkorišča do popolne propasti. Da pa se temu odpmore ter napravi enkrat konec, je potrebno, da se delavstvo strne v enotno fronto nacionalno organiziranega delavstva, da se enotno bori za svoje minimalne zahteve ter da povzdigne svoj glas tako visoko, da ga bodo slišali res prav vsi.

Navzoče delavstvo je govorniku pazno sledilo ter pritrjevalo njegovim izvajanjem, dočim je burno protestiralo na onih mestih, kjer se je govornik dotaknil Ob koncu je govornik pozval delavstvo k enotnemu nastopu ter k vstopu v strokovno organizacijo NSZ. Nato je dobil besedo narodni poslanec g. dr. Bogomil Vošnjak, kateremu pa so izvajanja tov. Bajta bila precej na poti pri njegovem referatu. Zatem je dobil besedo tov. Polanc, ki je kot zaupnik velenjskih rudarjev poročal o izgledih starostnega zavarovanja delavcev, katerim preti popoln polom pri njihovem zavarovanju, če ne priskoči pravočasno na pomoč država sama s pametno in pravilno sanacijo, kakor jo je delavstvo II. skupine rudarske zadruge že predložilo. Prečital je pritožbo generalne direkcije v Sarajevu, v kateri se direkcija pritožuje čez lokalni odbor II. skupine v Velenju radi njegovih intervencij in protestov vsled nerednega izplačevanja delavskih mezd, katerih v Velenju delavci že preko dve leti ne prejmejo v redu.

Integralno jugoslovanstvo

V preteklosti se je vodila večna borba med Srbi in Bolgari: kdo bo ustvaril veliko državo na Balkanu. Do uresničitve je prišlo sicer, vendar tako, da je bila taka sila enkrat Srbija, pa zopet Bolgarija. To vse dotlej, dokler tej tekmi niso napravili konca Turki, ki so za stoletja pokopali svobodo Srbom, kakor tudi Bolgarom. Skupna nesreča je rodila prva zblizanja obeh narodov, ker sta oba vodila skupno borbo za osvoboditve. Ali, stari rivalski duh se je samo potajil in izbruhnil v še večji meri ob priliki poznejših bratomornih bojov med obema narodoma, ki sta postavila mejo ideji integralnega jugoslovanstva.

Interesantno je, da so se v novejšem času Srbi in Bolgari izmenoma pomirili in zopet bojevali, to pač, kako so bili eni ali drugi navdahnjeni: ali z duhom rivalitete, ali pa z duhom slovanske solidarnosti. Makedonsko vprašanje je bil samo izgovor, ker ta pokrajina je najlepša zveza med Srbi in Bolgari. V ospredju so bili vedno drugi, globlji, psihološki motivi.

Če hočemo biti odkriti, moramo priznati, da je še do nedavna bila povod vsem razprtijam politična nezrelost. Niti mi, niti Bolgari niso uvideli, da izmed teh medsebojnih bojov pričakuje koristi — tretji. Vse bolj pa se danes jasni in tako mi, kakor Bolgari uvidevajo, da je samo združen teritorij od Triglava do Črnega morja zmožen uspešno sodelovati v tekmovanju za oblast na Balkanu in tudi v Evropi. In s tem je že rešenega skoraj polovica problema.

V Bolgariji je nastopil preobrat. Ve-

čina Bolgarov se ogreva za čim skupnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Nekateri gredo celo za smotrom dokončnega ujedinitja, posebno s strani inteligence in javnih delavcev in to takih, ki se jim ne more očitati, da radi tega ne bi bili Bolgari in ki so prav gotovo politično zreli.

Ujedinitje! To je dober problem. Izven tega je vsako delo za zblizanje iluzorno. Vse drugo bi se pravilo, obnavljati nesrečno preteklost, ko je vsako pobratimstvo imelo za posledico bratomorstvo. Problem sam je v svojem jedru tak, da se ga ne da rešiti samo površno, to samo otežkuje dosego smotrave. Zavest medsebojnega nezaupanja bo zrušena samo z radikalnimi rešitvami problema.

Mi se danes samo vprašamo: odkod naenkrat ta preobrat pri Bolgarih? Odkod to zaupanje v nas? Eno je gotovo: ta preobrat je nastopil pri Bolgarih, ker je bila naša država uradno proglašena za Jugoslavijo. Tako izjavljajo Bolgari sami. Težnja po integralnem jugoslovanstvu je zainteresirala tudi Bolgare, ki pri tem nočejo izključiti sebe, ker brez njih bi bilo tako jugoslovanstvo tudi za nas nepopolno. Naše jugoslovanstvo bo močno samo, ko bodo vsi štirje bratski narodi ustvarili sintezo vsega, kar je pri poedincu najlepše in najboljšje.

Danes lahko beležimo: ideja integralnega jugoslovanstva se bliža k uresnitvenju!

Vprašal je nato g. poslanca, če je bil navzoč v skupščini ob času proračunske razprave ministrstva za šume in rude in če mu je znano, kaj so gotovi gospodje poslanci opozicije iznesli takrat pred ministrskim svetom, ter končno, kaj pravi on

Gospod poslanec na vprašanje ni mogel določno odgovoriti. Ker se nihče ni več oglašil k besedi, je tov. Bajt predložil in prečital dve resoluciji, ki sta bili sprejeti, da se odpošlita na merodajna mesta. Tov. Kovač je ob zaključku še apeliral na navzoče, da vstopijo v organizacijo vsi kot en mož, kar so navzočji vzeli na znanje s tem, da so takoj pričeli vsto-

pati v organizacijo. S tem je bil nadvse uspeli shod velenjskih rudarjev zaključen.

Jesenice

SESTANEK DELAVSTVA.

Podružnica NSZ sklicuje za nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v prostorih Sokolskega doma na Savi

ČLANSKI SESTANEK.

Članstvo se opozarja, da se istega zanesljivo udeleži, ker se bo razpravljalo o važnih delavskih zadevah.

Pohišstvo, vložke, tapetništvo in dekoracije

Najnovejši vzorci tkanin blaga za pohišstvo, zavese in madrace

najceneje nudi

NOVAK

Maribor, Vetrinjska 7
Koroška 8

Telefon 29-05

FINO KAVO

dosežemo samo iz izbranih plemenitih vrst, svežega praženja in pravilno sestavljenih mešanice. Od velike izbire kave, ki prihaja na tržišča, izberem za moje mešanice vedno najboljše. Kavo pražim dnevno v lastni pražarni na stroju najnovejšega izuma za to stroko. 2019

Kavine mešanice

Gori navedeni razlogi Vam jamčijo, da so moje v pogledu kakovosti in okusa nedosegljive in se dobijo v nasl. vrstah:

Mešanica	V	1/2 kg . . .	Din
IV	1/2	kg . . .	17.-
III	1/2	kg . . .	19.-
II	1/2	kg . . .	21.-
I	1/2	kg . . .	23.-
Mokka	1/2	kg . . .	25.-
Spec	1/2	kg . . .	27.-
Three Anchor	1/2	kg . . .	30.-

Z. ANDERLE

Gosposka ul. 20, Telef. 29-10.

Na drobno!

Kis za ulaganje kumarca itd., prvo-uradni kis, spirit za ulaganje sadja, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak i.t.d. i.t.d. dobavljajo po zmernih dnevnih cenah

Na debelo!

JAKOB PERHAVEC

izdelovanje likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9 — TELEFON 25-80